Mevr, v. Someren:
Dames en Heren, beste vrienden hartelijk welkorm in het Turfschip te Breda op de jaarlijkse vergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Dames en Heren, de officiële begroeting zal zoals gebruikelijk straks plaatsvinden,nadat de fractie-voorzitter uit de Tweede Kamer de Heer Geertsema heeft gesproken. Thans wil ik meteen het woord tot U richten. Ik zie in de zaal blijde gezichten. En als ik naar het westen kijk, dan zie ik een blij gewest. Dan zie ik een Zeeuws- Vlaanderen, dat voor de V.V.D. een geweldige winst heeft binnen- gehaald. (applaus) Natuurlijk wil ik onze vrienden in Zeeuws Vlaanderen hartelijk gelukwensen met dit succes, maar ik wil ze ook bedanken voor al het werk dat ze er ongetwijfeld voor hebben moeten verzetten, want zo'n winst krijg je heus niet voor niets. Hartelijk dank Zeeuws Vlaanderen. (applaus) Als U bedenkt Dames en Heren, dat wij in Axel groeiden van 11,3 tot 16,5, in Sas van Gent van 8,9 tot 25,5 en in Sluis van 16,2 tot 37,8 % (applaus), dan mag ik wel zeggen dat hier werkelijk iets bijzonders is gebeurd. Natuurlijk moet je er voor oppassen om dit nou maar landelijk te gaan interpreteren, maar ik kan U wel garanderen, ze zullen weten straks dat de V.V.D. er is en dat de V.V.D. groeiende is. Ik moet U wel zeggen op gezag van de' Pronvinciale Zeeuwse Courant, dat er in Sluis sprake is geweest van een Hans Viegel effect. Na de A.R. hebben wij nu ook ons eigen effect. Hartelijk dank Hans Viegel. Dames en Heren, nu moet U niet denken dat het allemaal zo makkelijk gaat in de politiek. Een voorzitter die zo begint zou zeggen, nou ja die brengt natuurlijk een geweldig optimistisch verhaal en die zegt dat het nu allemaal wel zo verder gaat, dat is echt niet mijn bedoeling. Ik had U namelijk willen zeggen, Dames en Heren, dat er nog juist zo enorm veel te doen is. Niet alleen binnen de V.V.D., maar in ons hele land. Want Dames en Heren, kijkt U nu eens om U heen. Dan is het niet allemaal rozegeur en maneschijn en dan wil ik meteen de andere kant van deze werkelijkheid laten zien. Want wat is er nu eigenlijk in Nederland aan de hand en ik geloof als je aan politiek doet, dan moet je je dat allereerst afvragen. En dan geloof ik dat je kunt zeggen, dat er sinds 1945 sprake is van 2 revoluties, groot woord, ik zal U zeggen waarom ik het zeg. De ene heeft helaas hiet plaats gevonden. Het is de revolutie van de ontstelde jonge generatie, die uit Wereldoorlog II de wereld instapte en de tweede is thans aan de gang en dreigt zijn doel voorbrij te schieten. Het resultaat is de huidige verwarring. Het verlies van zekerheden,het wantrouwen, het

vluchten in schijnproblemen of zelfs in een schijnwereld. Waarom vond die eerste revolutie niet plaats. De angry young men van 1945 hoopten en verwachtten dat er nieuwe en echte politieke
scheidslijnen getrokkcen zouden worden na de oorlog. ...../2

En dat er een moderne aanpak van de Problemen zou komen en herleving van de democratie, die zoiets als fascisme voorgoed onmogelijk zou maken. Het liep allemaal even anders. We weten bet inmiddels. De confessionele partijen kwamen in oude onduidelijke glorie terug. De P.v.d.A. werd niet de brede vooruitstrevende Volkspartij maar verzandde al gauw in het oude S.D.A.P. denken en dito jargon inclusief de klasse strijd. Ik heb het allemaal zelf meegemaakt, gezien en gehoord. Vele jongeren kwamen pas tot een politieke keuze toen de V.V.D. werd opgericht in de winter van '47-'48. Het echte nieuwe kwam niet. De toenmalige jongeren waren vermoedijk te zeer doordrongen van de nood-zaak Nederland eerst economisch weer op de been te brengen om luid- keels om een nieuwe politiek te gaan roepen, We hadden het te druk met het creeren van de welvaart. En niet eens helemaal ten onrechte. Aan mooie ideeen heb je weinig als je straatarm en kapot bent. Maar ondanks deze rechtvaardiging blijft de gemiste kans. De welvaart kwam, de vernieuwing nauwelijks. En nu vraagt de huidige jeugd zieh terecht af, waarom er zoveel in de maatschappij scheef moest groeien. Terwijl er politiek geen nieuwe kaders ontstonden, kwam er een technische ontwikkeling tot stand die radicaler was dan enige politiek ooit geweest is of kon zijn. De techniek liet de politiek ver achter zieh. Niet voor niets zei Frank Bormann, de Commandant van de Apollo 8, de mens kan op technisch gebied alles wat hij wil, maar de vraag wat is nog niet beantwoord. En zo kon het gebeuren dat het Concorde project tot stand kwam zonder dat er b.v. in het Britse Parlement werkelijk over gedebatteerd was. Resultaat: technisch een perfect
geval, in de internationale vervoerspolitiek schijnbaar moeilijk te plaatsen. De politiek liep achter de feiten aan. De techniek zorgde voor nog een afrekening, dat vind ik niet zo erg. Dat is de grote leider, Die werd als het ware electronisch uitgeroeid. De grote man Wiens magisch woord gedrukt of door de radio tot ons kwam en waar zo'n gerust- stellende werking van uit kon gaan, die is verdwenen. Zet diezelfde man voor de televisie en je lacht je dood als hij grote woorden gaat gebruiken. Het blauwe oog werkt als een soort lachspiegel. Iets moet heel hard en heel waar zijn, wil het de televisie overleven. Een man moet gewoon een goed beleid voeren wil hij geloofd worden. En daar moeten we op zichzelf dankbaar voor zijn. Maar ook hierdoor is de politiek in feite overrompeld. Als

daarbij dan nog optelt dat de huidige problemen veel ingewikkelder zijn en moeilijker aanspreken dan die van het begin van deze eeuw, dan is de inventarisatie aardig compleet. De Problemen van de schoolstrijd, van de sociale achter- stelling van velen, waar welliswaar lang niet gemakkelijk op te lossen, maar ze waren met weinig simpele woorden uit te leggen. En dat kun je van de huidige problematiek niet zeggen.

En dan de vraag, wat staat ons te doen als mensen, als politieke partij, als V.V.D. Allereerst weer de bezieling krijgen om de problemen te lijf te gaan. Dat schijnt voor velen moeilijk te zijn.
Een welvaarts-democratie is moeilijker te vitaliseren dan een democratie in nood. Het gaat niet meer om de strijd om het bestaan, het gaat nu om de verdeling van de macht. Dit is helemaal niet het probleem van een bepaalde groep of klasse, maar van ons allen. Voor groepsidentificatie is dus geen plaats meer. Ook alweer een houvast dat verloren is gegaan. Geen leiders geen groepen, waar moet je heen met je emoties, met je solidariteit. Vele zeggen, nergens heen. Gewoon achter de televisie gaan zitten tot je je doodschrikt of de doden en gewonden en vervolgden van je beeldbuis op je afwasbare nylon tapijt rollen naast het rooktafeltje waar de spuitbus op staat die alle nare luchtjes wel verdrijft.
Als ik een neger was in Harlem, dan wist ik precies waar ik voor vecbten moest. Als ik een schrijver was in de Sovjet Unie, een journalist in Tsecboslowakije, een inwoner van Angola of een Israelier dan kon ik vechten als een soort held. Maar nu immers niet. Je kunt je kinderen zonder te huichelen niet eens meer wijsmaken, dat Nederland uit puur heldendom de oorlog ingegaan zou zijn als de Duitsers ons niet overrompeld hadden. Die kinderen weten vermoedelijk allang, dat als dat niet gebeurd was, Nederland net als in de Eerste Wereldoorlog goede zaken met beide partijen had gedaan. Ook al had onze sympathie nog zo duidelijk aan de kant van de geallieerden gestaan. Dat zijn de werkelijkheden waar onze jeugd rekening.mee boudt. Laten we er geen illusies over hebben. De zestiger jaren hebben afgerekend met een heleboel sprookjes. Er zijn geen nieuwe voor in de plaats gekomen. En laten we nu wel met elkaar afspreken, dat er ook geen nieuwe voor in de plaats moeten komen. Voor mij hoeft het niet meer. Die ene oorlog was genoeg en de teleurstellingen daarna ook. Aan grote leiders hebben we geen beboefte. Maar laten we er wel voor zorgen dat we tijdig oplossingen bieden, zodat de primitieven onder ons niet om een sterke man gaan roepen. We moeten n.l. niet denken, dat wat dat betreft onze democratie niet in nood is, dat is ze wel. Als het mogelijk is, Dames en Heren, dat kleine minderheden meer— derheden intimideren en zelfs het

werken onmogelijk maken, dan is er een terreur ontstaan, die democratisch functioneren moeilijk of onmogelijk maakt. Geertsema heeft daar terecht op gewezen in zijn laatste radio praatje. Het was goed dat hij het zei en gezien de reacties leeft datgene wat hij zei onder het Nederlandse volk.

A

Band No. 1

Maar is hiet niet treurig, dat het iets bijzonders is als een pollticus zoiets zegt. Waar blijven die andere democratische politici. Zijn ze al gelntimideerd? Waar blijven democratische socialisten? Waar de confessionele? Waar de Democraten 66? Die dan wel geen politieke kleur hebben, maar wie de democratie wel dierbaar is. Zijn ze soms bang om uitgemaakt te worden voor conservatief, dat mode scheldwoord, of denken ze de mensen zoet te houden met de bijna heilig verklaarde inspraak. De pleister op alle wonden. Er dreigt een nieuw sprookje te ontstaan. Dat inspraak uit de blauwe hemel komt vallen. Men vergeet n.l. erbij te vertellen, hoeveel werk, hoeveel verwerking van informatie aan reeele inspraak vooraf gaat. Het is aan ons de taak de maatschappij zo in te richten en zo doorzichtig te maken, dat diegenen die dat willen en kunnen mee kunnen denken en praten. Laten we elkaar niet wijs maken, dat 12 miljoen Nederlanders dat zullen kunnen en willen en dat al die anderen die niet meedoen gelukkig en weer ongefrustreerd de wereld inkijken als de optimale inspraak bereikt is. Er zal altijd nog zo iets als gedelegeerd vertrouwen blijven., voor de mensen die dat nu eenmaal willen. Laten we oppassen voor nieuwe sprookjes, die straks tot nieuwe en juist omdat het nieuwe zijn, nog vele grotere teleurstellingen zullen leiden. Het is gevaarlijk dames en heren een verontrustte wereld kiekerekie te verkopen. Waar moeten we heen, wat moet er gebeuren. Wat er moet gebeuren is, dat er op grond van rationele programma's tot een samenwerking gekomen moet worden voor een toekomstige regering. Het moeten doelmatige programma's zijn, uitgaande van een doelstelling. Die doelstelling zal bij een liberaal een andere zijn dan bij een socialist. Of de z.g. pragmatici dat nu leuk vinden of niet. Voor ons programma zijn al vele bouwstenen klaar in de vorm van het Liberaal Beraad. Op de extra openbare partijraad in April werken wij de problemen van onderwijs, leefmilieu en woonmilieu verder uit aan de hand van resoluties en pre-adviezen van de Kamerleden Tuinman, Vonhofen Wiegel. Voor de zomer is een eerste compleet programma klaar, concept programma en direct na de zomer zal het na de discussies in afdelingen, partijraad en algemene vergadering vastgesteld worden. En aan het onderwijs wijden wij dan een apart congres in October. Maar dan. Goed dan heb je je programma. Iedereen is het er in dit land wel over eens, dat

het dringend nodig is dat de kiezer voor de verkiezingen weet wat voor beleid er dankzij zijn stem uit de bus komt. Dat betekent dat het nu eens uit moet zijn met het gemarchandeer met stemmen als de stembus al gesproken heeft, met het binnens Karners onderhandelingen over Kabinetsformaties en het gehakketak over programma's.Wij kunnen het er wel over eens zijn, dat een groot deel van de frustratie, van de terechite onvrede over onze democratie aan die praktijken toegeschreven moet worden. Straks op deze
avond zullen wij resoluties behandelen, die hierover gaan. ...../5

Maar ik durf nu al te voorspellen dat de V.V.D. haar principe trouw zal zijn. Dat de kiezer het recht van meebesllssen heeft,
Ik ben het in dit opzicht Dames en Heren geheel met D '66 eens, dat de vroegere praktijken onjuist waren. V.V.D. heeft daar altijd tegen geprotesteerd. Des te merkwaardiger is de opstelling van juist deze partij. Opgericht in naam van de vernieuwing en van de democratie zelve. De voorzitter van D '66 schijnt uitspraken te kunnen doen met zijn hoofdbestuur zonder dat hij daar door zijn partij toe is gemachtigd. Dus zonder inspraak aan de basis. En ze weten nu al dat de V.V.D. geen goede partner is. Dan vraag ik mij toch wel af en niet als voorzitter van deze partij, maar als simpele kiezer, ja wat dan wel, wat wil D '66? De maatschappij vernieuwen, dat willen wij ook en dat willen voor zover ik weet alle serieuse partijen. Maar hoe wil D '66 dat. Er zijn voor deze partij 3 mogelijkheden. Ze kan de absolute meerderheid van de Kamer zetels halen, dat lijkt mij niet zo waarschijnlijk, dan hoef ik nog niet eens naar Zeeuws Vlaanderen te kijken. Ze kan, de tweede mogelijkheid, nu al beslissen in de oppositie te blijven, dan wordt ze een soort Boerenpartij, die nooit kan waarmaken wat ze beweert en wil en wat ze de kiezers belooft. Haar lot zal verschrikkelijk zijn. Ten derde, zij kan proberen om met een ander iets van haar beleid te realiseren. En in dat geval heeft de kiezer er recht op te weten met wie dat zal gebeuren. En dat recht baseer ik niet alleen op onze principes, maar ook en juist op die van D '66, Ik kan maar niet zien hoe deze nieuwe partij die met goede bedoelingen gestart is, dat stel ik voorop en dat geloof ik nog altijd uit dit dilemma komt. Ik vraag daarom op deze plaats, als voorzitter van de V.V.D. aan de voorzitter van D '66, ten eerste hoe weet U nu al dat er met ons niet te werken valt. Op welke partij uitspraak baseert het hoofdbestuur van Uw partij dit besluit. Ten tweede, wat moeten de kiezers in het geval dat D '66 niet de absolute meerderheid krijgt, ach en daar moet U toch wel rekening mee houden, mijnheer de voorzitter van D '66, van zijn partij verwachten. Is er wellicht een

actualiteitenrubriek van een onzer omroepen, die voor deze saillante vragen een plaatsje over heeft. Het lijkt mij actueel genoeg. Graag antwoord Hr. Beekmans. (applaus).
En als U mij dat antwoord geeft, voor mij de kans U van repliek te dienen en als het kan voor de televisie, zodat alle kiezers deze informatie krijgen kunnen. Er zal geregeerd moeten worden in ons land. Het is voor de democratie heel wat beter dan alle hoerara over vernieuwing die niet waar gemaakt kan worden. En het zal een goede regering moeten zijn. In het stuk van het Beraad heeft U kunnen lezen dat wij veel zien in het rapport van de groep van 18.

Bovendien mensen hebben ze toch ook, met mannen als Weringa, Udink en Bakker kun je toch een vooruitstrevend beleid realiseren. En wij zien ook mogelijkheden met D '66. Natuurlijk. Na Groningen, ik zou bijna zeggen na de overname door Nieuw Links vlan de P.v.d.A. is het wat moeilijker geworden over deze partij te spreken. Als Nieuw Links eruit zou gaan, hebben wij gezegd zouden wij opnieuw onze standpunten bepalen. Ik heb het gevoel, misschien dat de Hr. Vondeling er anders over denkt, maar ik heb dat gevoel dat daar voorlopig geen sprake van zal zijn. Als er een ding is, dames en heren, waar de kiezer genoeg van heeft en dat ben ik eens met de fractie-voorzitter in de Amsterdamse Raad, de Hr. Jacobse, dan is het gekissebis is de politiek. Die kiezer wil een goed beleid, een beleid dat aanspreekt met profiel met een duidelijke lijn naar de toekomst. En die wil niet horen wie er allemaal met wie niet wil en ruzie heeft. Die kiezer wil een goede regering. Voor het zover is moet er nog een heleboel gebeuren. Je haalt tegenwoordig geweldig veel uit de spuitbus, zo maar kant en klaar. Maar democratie, dames en heren, die komt niet uit een spuitbus, die moet uit ons zelf komen daar moeten we voor werken als mensen en als partij en daar moet je heel hard voor werken. Met je Kamerleden, je Raadsleden, je Staatsleden en alle harde werkers in de partij.. Aan goede mensen hebben we geen gebrek, al kunnen we er nog veel meer gebruiken. Dagelijks dames en heren beste vrienden, melden zich nieuwe leden. Het zijn er op het ogenblik en dan schat ik het en dan ben ik voor een keer conservatief aan de conservatieve kant, het zijn er per week zeker 40. En dat loopt aardig op, dat kan ik U garanderen. we zijn daar blij mee.
De sfeer in de partij is fantastisch. We discussieren, we zijn het heus wel eens oneens, we maken geen ruzie. De Hr. Berghuis, Senator voor de A.R. heeft in de Eerste Kamer gezegd, dat de V.V.D. een innerlijk sterke partij is. En als een voorman van de A.R. dat zegt, dan zegt mij nog meer, dan wanneer een van ons dat zegt. Natuurlijk. (applaus). Ik wil de Hr. Berghuis op deze plaats heel nadrukkelijk gelijk geven en ik ben hem ook

dankbaar voor zijn uitspraak. Ik vind dit gewoon eerlijk. En ik heb daar een hele speciale bedoeling mee. Toen ik 11 maanden geleden voorzitter van deze partij werd op ons congres te Groningen, trof ik een geweldig fijne partij aan. Maar ze had een groot gebrek, dames en heren. Ze was straat- en straatarm.
Ik had als iedere nieuwkomer grote plannen, U kent ze wel, de nieuwe bezems nietwaar. Die heb ik nog hoor, weest U maar niet bang. Ik wilde b.v. veel aan kader training doen, ik wilde een goede communicatie binnen de partij. Een goede wetenschappelijke begeleiding. Maar de realisering was niet direct helemaal mogelijk. Vant de partij had geen rode cent, of juist alleen maar rode centen. we hadden n.l. een tekort, schrikt U niet ik durf het nu wel te zeggen..
Band No.
ruim 6 ton. Je kunt als je dat hoort, ziet kun je beter zeggen, een paar dingen doen als voorzitter. Je kunt prompt aftreden, dat is laf, je kunt gaan zitten huilen, dat is kinderachtig of je kunt naar je leden stappen en als dat goede leden zijn dan kan dat. Dat laatste heb ik gedaan en U was geweldige leden. Onze tientjes—actie bracht liet enorme bedrag op van 173,000 gulden. Ik ben U daar enorm dankbaar voor. Beroeps collectanten voorspelden ons een opbrengst van 30.000 gulden.
Ik was wel een beetje verdrietig toen ik dat hoorde. U ziet het, U bent geweldige leden. we zijn er natuurlijk nog niet. Ik wilde op het ogenblik wel vragen, vergeet Uw afdelingen niet die zelf hun verkiezingscampagne moeten bekostigen. Ik wil U al wel verklappen, dat ik wel erover denk samen met het dagelijks bestuur, om als deze dure verkiezingen voorbij zijn, in het najaar U nog eens een keer om een tientje te vragen. Dat wil U wel verklappen (applaus). Je kunt maar beter eerlijk zijn in die dingen nietwaar? we hopen beste vrienden, met veel bezuinigen met enorm hard en vooral gratis werken er dan uit te komen. we kunnen ons n.l. letterlijk niets permitteren. Maar nu is er een ding belangrijker dan geld. En dat is enthousiasme.
En de bereidheid iets voor de partij over te hebben. En dan moet ik toch wel in de allereerste plaats noemen, de harde trouwe werkers van ons secretariaat. Beter bekend als de Koninginnegracht.(applaus)
En natuurlijk ook leden van het hoofdbestuur, leden van alle plaatselijke besturen, centrale besturen, het is fantastisch wat U gedaan heeft. Het is natuurlijk oh zo eenvoudig om een dure campagne aan een duur bureau uit te besteden. Dat is niet zo moeilijk. Men zegt wel eens dat er partijen zijn die zich dat kunnen permitteren.
Ik kan het mij nauwelijks voorstellen. Wij kunnen het in ieder geval niet. Nu zijn er gelukkig

onder de beroepsschrijvers ook nog vrienden die uit puur enthousiasme ons ook nog willen helpen. Ook aan hen van deze plaats heel veel dank. (applaus) Er kan dames en heren, en dat is nu weer een voordeel, in ieder geval niet van ons gezegd worden, dat als wij willen met verkiezingen, nou ja die lui bulken van het geld, die kunnen alles kopen. Alles wat we doen dames en heren doen we zelf op eigen kracht. Vant de dure hidden persuaders, die kunnen we echt niet betalen. Ve geven ons zoals we zijn straatarm maar echt. Ik zei in het begin dames en heren, dat het moeilijker is te vechten als je niet in gevaar bent dan wanneer je het wel bent. Dat is geloof ik een constatering van iets erg menselijks. Ik wil U echter voor een ding toch wel waarschuwen en ik zei U al in het begin, het is allemaal niet zo mooi, we hebben het niet zo goed als we wel eens denken.
En onze democratie is ook niet zo onbedreigd als we wel eens denken.

De Hr. v. Riel wees daar deze dagen terecht op. Terwijl de mensheid een eind op is om via verdragende lucreaire dreiging het hoofd te bieden oorlog is tenslotte een bekende en herkenbare categorie, zijn we op weg onszelf te bedreigen. En als we niet oppassen te vernietigen. Als de milieu verontreiniging geen halt wordt toegeroepen, zullen onze kinderen steeds meer ziek worden. Wanneer ons land niet op grond van goede ruimtelijke ordening leefbaar gehouden wordt, worden we een groot Ruhrgebied. Als wij onze economie niet beschermen tegen overvallen vanuit het buitenland, we maakten dezer dagen weer de overname van 2 grote bedrijven mee, dan worden wij een wingewest van buiten- landse ondernemingen. Onze economie moet zo sterk mogelijk worden, dat dat niet meer mogelijk en nodig is. Er is heel veel te doen in Nederland, En dan onze democratie zelf. Steeds meer hoor je moedeloze lieden roepen of de een of andere sterke man. Ach die kolonels in Griekeland die zijn zo gek nog niet zeggen ze dan. Ik ben ze ook wel eens tegengekomen. Hier en daar hoor je die geluiden. Steeds meer schijnt het gewoon te worden dat minderheden en daardoor wordt het opgeroepen via slimme vergader technieken meerderheden de mond snoeren. Ondemocratischer kan het niet. Onze democratie is wel degelijk in gevaar. En dit te meer als we na de Kamer verkiezingen van volgend jaar geen goede sterke regering komt, die kan steunen op een meerderheid in onze volksvertegenwoordiging en daar werken we vandaag al naar toe. Daar moet voor gewerkt worden en daar mag ook nog wel eens een keer voor gevochten worden. Ook al hebben we het schijnbaar goed. Al zijn we geen negers in Harlem, schrijvers in de Sovjet Unie of Tsechoslovakije, inwoners van Angola, vaders en moeders in Israel, we moeten toch vechten, dames en heren. Professor Polak heeft in de Tweede

Kamer gezegd, democratie is niet een goed stel, bestel voor bange mensen. Daar had hij gelijk aan, Democratie heb je nodig, mensen met lef met liefde voor die democratie. Daar hebben we een sterke V.V.D. voor nodig. Als wij willen dat dit een vitale, liberale democratie zal zijn. (applaus)'.
Dames en Heren, als ik deze woorden tot U spreek, dan doe ik dat in alle bescheidenheid. Ik ben niet meer dan Uw organisatorische voorzitter. En ik zei het al we hebben vechters nodig die het allemaal waar maken en daarom geef ik aan de allereerste vechter in onze partij de politieke leider van de partij de Hr. Geertsema nu graag het woord, (applaus)

Blad No.
u

Een programma gemaakt door de mensen die een verantwoordelijkheid voor deze maatschappij ten volle beseffen, voor mensen die ziohzelf verantwoordelijk weten. Niet alleen voor ziohzelf maar ook voor hun medemens. Een programma
dat een beroep doet op diegenen die het redelijk wel gaat in de wereld om zich in te zetten voor al diegenen die in welvaart ten achter zijn gebleven. Een program dat offers vraagt van de een om rechtvaardigheid te verwachten t.o. de ander. Een program dat alleen gebracht kan vorden door een partij die zich sterk voelt door zijn eensgezindheid, die zich gedragen weet door de steun van die tallozen in den lande, die aan sobere uitvoerbare plannen ver de voorkeur geven boven onbetaalbare luchtkastelen. Het zijn de kiezers die zullen uitmaken welke invloed de liberale programmapunten zullen hebben op het komende regeringsbeleid. Aan hen leggen wij met groot vertrouven ons programma voor. De liberalen willen nieuve wegen inslaan, nieuwe wegen die leiden naar een betere en rechtvaardiger mij. Laat het vol vorden op die wegen, laten ze bevolkt worden met hondduizenden die met ons aan die nieuwe maatschappij willen bouwen. Laat de VVD lijst 3 het.symbool worden voor ledere Nederlander die met behoud van zijn gezond verstand zieh niet verliezend in dagdromen Nederland wil maken tot een land waarin het goed leven is voor een leder. Moge de liberalen geest die ons samen bindt, vaardig worden over zeer velen in den lande. Dank U. (applaus)
mevr. v. Someren. Hartelijk dank mijnheer Geertsema voor de woorden waarmede U als

het ware de verkiezlngsstrljd heeft geopend. Een duidelijke ulteenzetting van een standpunt, rekening en verantwoording van de gesprekken die wij, wij waren daar beiden bij, de laatste dagen hebben gevoerd. Dames en Heren behalve een programma, dat vele punten behandeld hebben wij een urgentie programma. Een programma omdat wij nu eenmaal en de Hr. Geertsema heeft dat net zo duidelijk gezegd, omdat we nu eenmaal moeten kiezen. Hij heeft gezegd de bomen groeien niet in de hemel. Het kan niet allemaal tegelijk. En hij heeft gelijk. Wij bieden u een sober urgentieprogramma aan. En dat beseffen we. Wij beloven u geen gouden bergen. Om de dood eenvoudige reken dat die niet in het verschiet liggen. En zeker niet in het verschiet van de periode 1971-1975, En onze politieke leider heeft ook gezegd, (?)het gezonde verstand moet spreken. Al zal dat gebeuren vanuit een geweldig idealisme. Waarom beloven wij geen gouden bergen. Waarom doen we dat niet.
De belastingen zouden verder omhoog kunnen om meer mensen in te willigen.
Dat zou kunnen, op het eerste oog. Het zou misschien technisch kunnen. Maar het zou onrechtvaardig en onverstandig zijn. Wat zijn n.l. de gevolgen van verdere belanstingverhoging. Geertsema heeft het daar ook al over gehad. Wat zou er gebeuren, men gaat afwentelen. En die men dat zijn wij allemaal voor zover we er de kans toe zien. Laten we a.u.b. niet schijnheilig zijn. Wij zijn er al lang aan gewend aan dat z.g. nette denken. Of het nu de President Directeur is, de loopjong, de timmerman of de arts. Ze kijken naar hun feitelijke inkomen. Het netto inkomen*
AFDELING CONGRESREGISTRATIE

Komt daar meer belasting op, dan willen diezelfde mensen meer in het handje. Dat klinkt erg naar dames en Heren, maar het is nu eenmaal de realiteit. De afgelopen jaren hebben bewezen, dat het zo is. Dls her tegenover dat meer krijgen niet meer productiviteit staat, dan werken we de inflatie in de hand. Is dat moment gekomen, is het afwentelen begonnen en dat moment dat is er al. Dan leggen alleen degenen die niet kunnen afwentelen het lootje. En wie zijn dat b.v. kleine middenstanders, boeren, bejaarden. Dat gebeurt er nu eenmaal als de belastingschroef dolgedraaid is. Oe goochelaar kan gekleurde doekjes uit zijn hoed toveren tot in het oneindige, een kabinet kan dat niet. En zou het nu geen schijn progressiviteit zijn om over de rug van juist deze mensen dure wensen in te willigen. Het is niet zomaar een spookbeeld dat ik oproep. Het is eenvoudig de werkelijkheid. Het is bewezen. En aan dergelijke eoonomische waarheden kunnen

politiske partijen niets veranderen. als ze gaan beloven dat wel te veranderen, dan strooien ze de kiezer zand in de ogen. Wie nu echt progressief wil zijn, moet zuinig zijn. Het allernoodzakelijkste het eerst doen. Inflatie uit het buitenland geimporteerd wordt, ruim de helft is al erg genoeg. Wij mogen niet verergeren door boven onze stand te leven.
En daar zijn wij van uit gegaan bij de opstelling van het urgentieprogramma. Daar is de kwanitificeringswerkgroep van uit gegaan. En daarom ziet het urgentie programma er sober uit. De andere taken die wij uitgevoerd willen zien kunnen ter hand genomen worden als huidige taken afgesloten worden.
Het zal de eerste opgave zijn van een nieuwe regering om (?) na te gaan wat er afgestoten kan worden. De nieuwe regering zal het moeilljk krijgen dames en heren. Wij hebben meer dan ooit een sterke ploeg nodig, die een vaste lijn volgt. Die rekenen kan op een sterke parlementaire meerderheid.
Aan minderheids kabinetten hebben wij minder dan ooit behofte. Een kabinet dat met wisselende meerderheden moet werken kan niet makkelijk een vaste lijn volgen. Zo kabinet moet wel zig-zaggen. Nu eens op de ene dan weer op de andere meerderheid steunend. De nieuwe regering moet beter dan vroegere regeringen aan de burger haar beleid uitleggen. De moderne mens wil informatie Hoe beter en zakelijker hij dit krijgt, hoe meer hij betrokken wordt bij de besluitvorming, hoe minder politieke meteoren succes hebben met hun schoon- klinkende woorden. Als aan ledereen duidelijk zou zijn voor een hoe groot gedeelte de inflatie uit het buitenland komt, hoe minder mensen er geloof zouden hechten aan het verhaal dat deze regering daar de hoofdschuldige van is. Oat is n.l. eenvoudig niet waar, dames en heren. Door de onvoldoende voorlichting krijgen wat ik noem komeet partijen of noem het meteoor partijen ze zijn allebei van tijdelijke aard, hun kans. Om daana eenmaal geconfronteerd met de werkelijkheid en met het gezonde verstand van de kiezer te verdwijnen. Ze staan enige tijd in het middelpunt van de belangstelling, belangstelling die gewekt wordt omdat het iets nieuws betreft. Niet omdat er reeele oplossingen geboden worden. Een serieus politicus houdt rekening met de werkelijkheid. En die werkelijkheid is, dat geen zinnig mens kan volhouden, dat we in dit tempo van de laatste tientallen jaren door kunnen gaan met h'

*

*

S C HA AP ELEKTRO-AKOESTIEK AFDELING CONGRESREGISTRATIE

Band No.

2

aantrekken van meer taken. Er zal gekozen moeten vorden. Het mag populair klinken om alles tegelijk te willen. Het blijft dan wel bij populair klinken, Want als puntje bij paaltje komt zal niemand je dankbaar zijn. En komen al je mooie beloften als een boemerang bij je terug. Voor de dromers van de dag is de nieuwe procedure reeds voor de verkiezingen zeggen wat het allemaal kost niet zo prettig. Het is zo'n heerlijke bezigheid on schone wensen neert e schrijven. Maar hoe koel de cijfers ook mogen klinken, voor de dromer van vandaag. Het is een heel wat betere en heel wat eerlijker procedure dan vroeger. Immers hoe ging het toen. De partijen legden hun wensen aan de kiezers voor en de verkiezingen waren voorbij en tijdens de formatie kwamen deskundigen van het Ministerie van Financien, hoge ambtenaren die precies wisten wat kon en niet de pret bederven. En alle onderhandelende partijen moesten schielijk zeer veel laten vallen. Je zag tijdens zo'n formatie van alles en nog wat, waar je tijdens de campagne warm voor gelopen was, de mist in gaan. Voor de politici was het onprettig, voor de kiezers onbegrijpelijk. Wij stellen ons ook omwille van eerlijk- en duidelijkheid op het standpunt dat we nu al eerlijk zeggen, we zullen het kalm aan moeten doen met de overheidsuitgaven, willen we de burgers nog een stuk stljging van persoonlijke welvaart laten. Wij liberalen hechten ln het bijzonder aan de persoonlijke ontplooing, aan de persoonlijke keuze bij de besteding. Dat onderscheidt ons van de anderen . De Hr. Geertsema heeft er ook al op gewezen. Het scheidt ons in hoge mate van de kleine drie, zoals men ze is gaan noemen. D^{E} PvdA, D '66 en PPR. Zoals een Rotterdamde arbeider deze dagen zei, zij zijn mij eenvoudig te duur. (applaus) En heeft het net van Geertsema gehoord, het onderscheidt ons ook van de confessionele partijen, die nu eenmaal verder willen gaan als wij op het gebied van belastingen en overheidsuitgaven. Een punt waarop onze besprekingen, U heeft het in de kranten kunnen lezen, deze dagen zijn afgesprongen. Het onderscheidt ons van een nieuwe partij als DS 70. Deze partij stelt dat er bezuinigd moet vorden op velerlei gebied . Maar, deze partij haast zich het zojuist bezuinigde snel weer uit te geven.

Maar daar zijn het dan ook socialisten voor. Dat is hun niet kwalijk te nemen. Maar tegen de schijn die ze ophouden, moet je op grond van politieke oprechtheid bezwaar hebben. Wie daar op stemt weet tevoren dat hij op de koffie komt, koude koffie met een rood lepeltje. Dames en heren we gaan dus alleen met de VVd, dat is niet alleen dat is met een heleboel. En we gaan met goede moed en een sterke lijstaanvoerder en een goed team daarachter. Met een eensgezinde partij, een partij die veel wil, die de mensen nieuwe perspectieven wil bieden. Hiet alleen nu in de verkiezingstijd maar ook, en ik zou haast zeggen vooral daarna, aan het werk blijft. En dan wil ik het over heel iets anders hebben.

Dat kunt U ook in het urgentieprogramma terug- vinden. Hiet alles vat je wilt, kost geld. Er zijn heel belangrijke dingen die een kwestie van mentaliteit zijn. We maken vel eens de fout alleen in geld te denken.
AFDELING CONGRESREGISTRATIE

Gaat U maar eens bij Uzelf na, deze tijd doet dat steeds meer. Wij leven ln een sterk materialistische tijd. En dat houdt dames en heren en ik wil U daar vanavond in alle erst op wijzen, voor de geestelijke ontplooiing en voor het menselijk geluk enorme gevaren in. Want ga maar na een stijgende welvaart is een stijgende ontevredenheid. En dat is niet zo onbegrijpelijk.
Die geestelijke ontplooiing vordt in feite door de huidige mij. geremd.
niet omdat wij mensen slecht zijn, omdat we bewust willen, maar tengevolge van de structuren zoals die groeien. De grotere eenheden waarin wij leven.
Die grotere eenheden tengevolge van z.g. schaalvergroting. Die zijn natuurlijk economisch noodzakelijk. Ik geef dat toe. Maar voor de intermenselijke verhoudingen vormen zij een gevaar. In een kleine gemeenschap is de ene mens relatief belangrijker. Men kent elkaar daar beter dan in het grotere geheel. Men heeft een sterkere betrokkenheid tot het geheel. Een sterkere interesse in elkaar. Hen leeft zich meer in in de situatie van de ander. Hoe groter de eenheid waarvan men een onderdeeltje is, hoe sterker is de vervreemding. Hoe groter de kans op vervreemding en op fustraties. Het is daarom dat wij als partij bijzonder trots erop zijn, dat onze Minister v. Defensie de Hr. Den Toom een geheel nieuwe aanpak heeft ingeluid van het personeelsbeleid. Bij zo'n enorm apparaat als de defensie. Dat is bijzonder belangrijk dames en heren. Het is natuurlijk buitengewoon moeilijk om juist op defensie aan die inter menselijke verhoudingen de volle aandacht te besteden. Onlangs werd in deze zelfde RAI in A'dam een congres gehouden van mensen uit de geestelijke gezondheidszorg. Er is daar gesproken over de node van de hedendaagse mens. Over de structuren die niet functioneren. Die niet op de mens gericht zijn. De papierwinkel waarvan geen sterveling iets begrijpt
Over de sub culturen die hiervan het gevolg zijn. Een beetje verkreukeld worden we allemaal immers . Het is eigenlijk eenwonder dat slechts van de bevolking gestoord genoemd wordt. En dan is het nog maar de vraag wat is de norm voor dit begrip. Telt men er diegenen bij die het allemaal niet meer zien zitten, zij die nerveus en gespannen zijn,

kortom niet meer gelukkig. Dan is dat ene vermoedelijk te laag. De ziekte grijpt snel om zich heen. Laten we niet denken dat we dit met materiele oplossingen alleen kunnen oplossen. Op het congres in deze RAI heeft een vrouvelijke psychiater uit Nijmegen, Mevr. Teruwen,woorden gesproken die nog niet voldoende hebben doorgeklonken. Die ik daarom vil herhalen. Zij heeft gesproken over de fustratie neurose. Een psychische ziekte die vooral, en dat is voor een samenleving heel bedenkelijk, de meer begaafde mensen aantast, wanneer zij niet door anderen bevestigd vorden. Bevestiging is volgens Mevr. T. de sleutel van het wenselijk geluk. Dat klinkt ingewikkeld, maar het komt er doodeenvoudig op neer, dat geen mens zich werkelijk kan ontplooien zonder een zeker gevoel van eigenwaarde. Een kind dat geboren worden is als het ware geopend op een kier en houdt alle mogelijkheden in zich. Als hen de overtuiging wordt bijgebracht, dat hij iets kan dan kan hij dat ook en dan wordt hij een zelfbewust mens.

AFDELING CONGRESREGISTRATIE
Band No.
/

Niet voor niets spreekt ons urgentieprogramma van ontplooiing en van het beleven van de eigen vrijheid. En onze samenleving dames en heren is steeds minder royaal met het elkaar bevestigen. Maar wel royaal met het stuk maken van de ander, het aantasten van diens waarden. De niet geliefden niet bevestigde mens gaat hardnekkig zoeken. Hij vlucht in status symbolen hieper sensualiteit en drugs. Speciaal de jeugd vraagt om bevestiging. Maar zoekt het soms en mijn inziens ten onrechte in drugs en cool sex, zoal een dezer dagen een sexuoloog het in een interview voor de NCRV zei, in sex sec die niet geintegreerd is. Zij vinden zich daar niet in, ik ben ervan overtuigd dat het wonder van de liefde is het wonder van de bevestiging.

Dat kan plaatsvinden in de samenleving van 2 mensen, maar het vindt ook plaats in samenwerken, samen iets doen, samen voor iets werken zoals dat b.v. in een politieke partij gebeurd. Zo zie ik een politleke partij. Ik heb dat in Groningen gezegd enhou dat altijd voor ogen. Het is het dieptste wezen van de samenleving en het is de allergrootste fout van onze samenleving dat dit genegeerd wordt. Het is de taak van een echte liberale partij dit niet te negeren. Het is niet zo’n wonder dat wij bereid zijn tot gesprekken met anderen. Dat is specifiek liberaal. Is het in diepste wezen niet liberaal om de problemen van deze tijd zo te benaderen. Geen regering zal de spanningen van vandaag kunnen oplossen als het echte probleem niet aangepakt wordt. Als we elkaar niet gaan wakker schudden.

Daar kan een overheid, een politleke partij ook in voorgaan. Een overheid moet op het ogenblik meer dan ooit rekening houden met het psychologisch effect van haar maatregelen, van haar voorstellen. Die overheid, of dat nu ministers zijn of burgemeesters of wethouders, noemt U maar op, dat zijn geen mensen verweg, het zijn mensen zoals wij, onder ons. Onze alternatieve mij. zou er niet een zijn van drugs en sex maar van begrip en verdraagzaamheid. Als ooit het liberale beginsel actueel is, dan is het vandaag. Ik weiger mee te praten in de waan van de dag waarin het progressief is om drugs als iets normaals te besohouwen en de hieper sex als summum van voor- uitgang. (applaus) Tegenover de mannen anderzijds die om"law and order" brullen zou ik willen zeggen, natuurlijk moet er rust en zekerheid zijn zoals ons urgentieprogramma dat ook stelt. Zonder die zekerheid kun je je niet in vrijheid ontplooiien . Maar laten we toch a.u.b. niet denken dat we er dan zijn. En aan de sex en drugs progressieven en helpt het nu heus.
Ben je nu werkelijk gelukkig. En van verschillenden heb ik dat antwoord gehad en dat was een onomwonden nee. Hoe pak je dit in de praktijk aan.
Om te beginnen door als liberaal je verdraagzaamheid maar ook je echte, uit te dragen. Door anderen te nemen zoals ze zijn, maar ook door anderen duidelijk te maken dat je ze accepteert zoals zij zijn. Dat je ze niet beoordeelt op uiterlijk, bezit en zelfs niet op prestaties, maar op hun diepste waarde, unieke persoonlijkheid. Door op zakelijke wijze te discussieren als je het niet eens bent, door sportief jegens anderen te zijn, door je in hen te verplaatsen. Dat kunnen we doen. wij als politieke partij.
AFDELING CONGRESREGISTRATIE

Wie kunnen het nog meer. Wie het snelst alle mensen kunnen bereiken zijn de pers en de omroepen. Als ik het vrije Volk lees, dan begrijp ik ook veer hoever het socialisme van de oorspronkelijke idealen is afgedwaald.
Ook een socialist hoort krachtens zijn beginselen verdraagzaam te zijn.
Maar toon en inhoud laten weinig hoop op de verdraagzaamheid van socialists in deze tijd. Wie dit met genoegen leest, moet weinig bereid zijn ander te respecteren. Dit leest gelukkig een beperkt publiek. Verder zijn de omroepverenigingen in hoge mate verantwoordelijk voor het kweken van ver- keerd begrip. Zij bereiken iedere week iedereen. De onverdraagzame toon, de onsportiviteit, waarmede we mensen die anders denken bejegent wekt onvrede. (applaus)
Ik wil U slechts een voorbeeld noemen omdat het ons allen betreft. Als de KRO van een heel programma congres van de VVD waarover alle maatschappelljke problemen is

gepraat op hoogstaand niveau alleen een discussie over voorbehoedsmiddelen uitzend, dan is dat een onsportieve wijze van voor- lichten an bewuste misleiding van de kijker. (applaus) Dames en heren wij van de VVD dagen de omroepen uit om in de komende verkiezingstijd jegens de VVD net zo te handelen als jegens anderen. We hoeven niet een heel uur uitzending van ons congres, dat voorrecht geniet alleen de PvdA bij de VARA. Wij willen een faire behandeling. Die faire behandeling vragen we ook voor andere groeperingen. Het gaat niet alleen om ons zelf.

Al is het voor VVD-ers wel eens buitengewoon frustrerend om dit alles over je heen te laten gaan. Het wekt bij velen van ons en dat merk ik dagelijks uit brieven, een stuk agressie vaak zelfs haat. Ik erken het het mag online zijn, begrijp het wel. Maar laten we blijven vechten voor onze altematieve maatschappij, waarin de ander erkent wordt. En laten we anderen uitdagen Met oplossingen te komen die echt beter zijn. Ik heb met U over zeer verschillende zaken in het kort gesproken. Over enerzijds zoiets kils als de beschikbare financiele middelen. Daar moet je het ook met elkaar over hebben. Anderzijds over de mens zelf. De problemen van onze samenlevlng.

Of erger nog het falen ervan. Het eerste is uitermate belangrijk op korte termijn.Voor de komende 4 jaar waarin de VVD bereid is regeringsverant- woordelijkheid te dragen mits voldaan wordt aan onze verlangens op het gebied van bestrljding van de geldontwaarding. De gulden mag niet verder smelten in onze hand. Het tweede is minstens zo belangrijk. Vooral op langere termijn, want dan zal het pas doorwerken. En ik zou willen besluiten met te zeggen, mensen wees liberaal en tracht ook anderen dat te maken.

Onze samenleving heeft meer dan ooit een sterk liberalisme nodig. Ons geluk Staat op het spel en nog meer dat van onze kinderen. D(applaus).

Hartelijk dank dames en heren. Dan ben ik thans zoals ik straks bij de aanvang van deze vergadering enkele minuten over 8 al zei, toe aan wat ik zou willen noemen de officiele opening, de verwelkoming van onze gasten